

"Puhelin pirisi, että täällä hääpari odottelee valssin soittajia" – 1950-luvulta esiintyneen Taisto Lähteelän vanhimmat keikkamuistot kertovat kadonneesta Suomesta

Taisto Lähteelä peri harmonikansoiton isältään. Seuraavassa polvessa sitä on jatkanut Taiston poika Seppo. Risto Aalto

Taisto Lähteelä pyydetään paikalle, jos Uraisilla tarvitaan johonkin elävää musiikkia. Hän aloitti keikkailun 1950-luvulla.

Mikko Lundell

28.9.2019 11:07

Ihmisen muisti on sellainen, että kun takana on valtava määrä esiintymisiä 1950-luvulta alkaen, ne ihan tavallisesti vilahtaneet keikat ovat unohtuneet.

Uuraislainen harmonikansoittaja **Taisto Lähteelä** sanoo, että mielessä ovat pysyneet ne, joilla on tapahtunut jotakin poikkeuksellista. Tosin niistäkin muistoista on usein rapissut matkan varrelle vuosiluvut ja paikkakunnat. Ja mikä tavallaan nurinkurista, yleensä nuo muistot liittyvät enemmän keikkareissuun kuin itse soittamiseen.

Jäljellä on hyviä tarinoita. Monet niistä muistuttavat siitä, millaista oli kulkeminen ennen vanhaan.

– Kerran yöllä tanssilavalta lähtiessä huomattiin, että basistin Ifa 9:stä oli bensa melkein lopussa. Ei auttanut muu kuin ajaa kyläkaupan pihaan nukkumaan ja odottamaan aamua, että talon väki herää ja päästään tankkaamaan.

Elettiin aikaa ennen kylmäasemia ja kännyköitä. Kotona oltiin aamukahdeksalta. Lähteelän **Raili**-vaimo oli valvonut koko yön sydän syrjällään.

Oli juhannuspäivä.

Risto Aalto

Oma lukunsa muistoissa ovat entisajan tiet.

– Kerrankin kun ajettiin niitä ruoppuisia hiekkateitä, kumi puhkesi. Laitettiin vararengas, mutta sekin meni. Kun saavuttiin esiintymispaikalle, oltiin jo puoli tuntia myöhässä. Yleisö odotteli ja eipähän ne siitä varmaan tykänneet, mutta ei se ennen ollut ihan niin tarkkaa, Lähteelä kertoo.

Sattuipa joskus niinkin, että yleisö odotti turhaan.

– Illalla pirisi puhelin, että täällä hääpari odottelee valssin soittajia. Selvisi, että meillä oli ollut almanakassa virheellinen päivä. Eihän myö sinne sitten päästy mitenkään.

Joskus tultiin kotiin kengät ravassa.

– Koko illan oli satanut vettä. Kun lähdettiin kotimatkalle, **Ahvenaisen Ossin** Volga upposi keskelle tietä. Ei muuta kuin sateeseen. Lähtihän se siitä savikosta, kun neljä ukkoa työnsi.

Kuulostaa kaukaiselta, jos on nähnyt vain nykyisenlaista asfalttiverkostoa.

Säynätsalon Juurikkasaareen piti kantaa soittimet kävelysiltaa pitkin. Rumpali horjahti, ja rumpusetistä putosi tom-tom veteen.

– Sitä sitten ongittiin sieltä.

Matkustaminen vaati joustavuutta siksikin, että soittovälineitä sullottiin sisälle autoon niin paljon kuin soittajilta suinkin jäi tilaa. Loput köytettiin katolle. Sidonta ei aina pitänyt.

– Narut löystyivät kuoppaisilla teillä. Kerran meiltä putosi läskibasso tielle ja meni kolmeksi kappaleeksi. **Jolkkosen Igor** tuumasi vaan, että mänkää työ, ja jäi keräilemään soitintaan.

Hotelli Keiteleen pihalla Lähteellä koki kotiinlähdön hetkellä läheltä piti -tilanteen.

– Oli satanut lunta. Laskin haitarin maahan ja tein jaloilla tilaa Trabantin nokan eteen. Kun lähdin ajamaan, katsoin, että mikä siellä vilahti. Mun uusi haitari! Onneksi siitä selvittiin naarmuilla.

Nykyisessä konseptoidussa viihdekulttuurissa pienikin kotikutoisuus koetaan raikkaaksi tuulahdukseksi. Isoisän olkihatun aikaan se oli normi.

– Lievestuoreen Kisapursi oli veden päälle tehty lava. Kun pojat lähtivät hakemaan tyttöjä toiselta reunalta tanssimaan, lava kallistui. Tulipahan käytyä soittamassa sielläkin, Lähteellä kertoo.

Liimattalan Riihikahviossa bändi soitti uunin päältä.

– Se oli tehty niin matalaksi.

Taisto Lähteellä parkaisi pientilalla Uuraisten Jokihaarassa keväällä 1936. Hänen varhaisimpia lapsuusmuistojaan on, kun **Väinö**-isä lomailee talvisodasta.

Nuorukaisena Taisto lähti isänsä mukaan metsätöihin, ja periytyipä isältä myös soittoharrastus. Poika opiskeli nuotit **Toivo Mannisen toimittamasta** Hanurikoulusta ja alkoi soitella isänsä ja **Pertti**-veljensä tapaan talkoissa.

– Kerran, kun isä lähti tauolle, minä menin soittamaan. Taisin tempaista vähän rempseämmin, sillä haitari meni kahtia. Ei siinä kuitenkaan tarvittu muuta kuin että isä loksautti hakaset paikoilleen.

Eräänlainen idoli Taisto Lähteelälle oli uuralainen pelimanni **Sulo Lappi**. Tämä kulki keikoille polkupyörällä harmonikka selkärepussa ja rumpukalustoa tarakalla. Lähteellä ihaili Lapin soittotaitoa ja asennetta.

– Sulo oli polkenut talvella Lanneveden Sampolasta ja häneltä oli kyselty, että eikö ollut kylmä. Sulo oli vastannut vain, että pyörä oli vähän jäykkä.

Vuosikymmenten varrella Lähteelä kiersi Suomea lukuisissa kokoonpanoissa. Keikkoja oli välillä paljonkin, mutta musiikki säilyi harrastuksena.

Leipä tuli pisimmän ajan Tikkakoski Oy:stä, jossa Lähteelä työskenteli monenlaisissa tehtävissä, muun muassa konepuristinasentajana. Yhdessä vaiheessa hän teki Jämsässä nelostietä. Viimeiset työvuotensa Lähteelä ajoi trukkia Puolustusvoimilla. Osattiinpa niitä alanvaihtoja tehdä jo ennen muinoin.

– Vaimo laittoi minulle soittoreissulle aina hyvät eväät. Kun lapset olivat pieniä, ostin usein kioskilta tuliaiseksi nakkeja ja toin ne kotiin paidan alla, Lähteelä kertoo.

Kuuluisuuksia, joita hän on säestänyt yksittäisiä kertoja, on listaksi asti: **Kari Tapio, Reijo Taipale, Jamppa Tuominen**, Kike Elomaa, Matti Esko, **Sauli Lehtonen...**

T-lähikauppa Esarin pihalla Uraisilla Lähteelä säesti **Irwinia**.

Risto Aalto

83-vuotias Taisto Lähteelä esiintyy aina vain.

– Kyllä minä soittelen, vaikka aika etukumaraishen kävelen. Haitari se on painava! Ajattele, että joskus olen, perkule, soittanut sitä seisaaltaan. Otapas niskasta kii ja kokkeile. Se painaa neljätoista kiloa, Lähteelä esittelee soittovälinettään.

Hän soittaa nykyisin istualtaan. Mikä lie harmonikan soittamisessa siitä seuraava vaihe? Kysymys naurattaa Lähteelää.

Ikänsä musisoinut mies sanoo, että harmonikka on jättänyt häneen jälkensä.

– Olen kumarassa ja vinossa. Sen huomaa, että minulla on soittaessa ollut paino vasemmalla puolella, ja oikealla jalalla olen lyönyt tahtia.

Melkeinpä poikkeuksetta, kun Uuraisilla järjestetään tapahtuma, johon kaivataan musiikkia, Lähteelä kutsutaan soittamaan. Hänestä on tullut legenda omalla maallaan. Vuonna 2001 hänet aateloitiin Uuraisten Uurtajaksi.

Kyläfestivaaleilla tänä kesänä Lähteelä piti Taiston musavisan.

– **Niemisen Mikko** sanoi, että ota 50 kipaletta ja soita niistä pätkiä ja yleisö saa yrittää tunnistaa ne. Ei mennyt kauan, kun tein listan.

Lähteelällä on laaja repertoaari. Hänen mielestään harmonikan luonteesta kertoo paljon se, että se sopii yhtä hyvin häihin ja muistotilaisuuksiin.

Nykyisin Lähteelää pyydetään usein soittamaan palvelutaloihin ja vanhainkoteihin.

– Vaikka ne muuten torkkuisivat, niin kyllä kun polkan soittaa, jalka rupeaa vipattamaan, hän kertoo.

Se on se musiikin voima.

Soittaminen on antanut paljon Lähteelälle itselleenkin.

– No joo. Kyllä se tietenkin on antanut mielenterveyttä, tai hyvää mieltä. Elämänhalua. Olen tykännyt soitella silloinkin, kun ketään ei ole kuulemassa.

Suomalainen kevyt musiikki on tullut Taisto Lähteelälle tutuksi. Oheisella videolla hän soittaa kappaleen Uusi päivä, joka on yksi hänen muutamasta omasta sävellyksestään. Sanoitus on Tuula Annelin.